

JOSIP VANDOT:

Kekec na volčji sledi.

Planinska pripovedka.

4.

Kekec se je utrudil na strmi poti. Hm, že dve uri hodi navkreber po slabi, razdrapani poti, pa še vedno ni konca in kraja. Pohajala mu je sapa, in zato je moral počivati, da se malo odsopce. Sedel je na mehki mah. Znoj si je obrisal z obraza in si podprl glavo z rokami. Gledal je v dolinico, ki je ležala globoko pod njim in se je smehljala v srebrnih solčnih žarkih. A Kekec je bil žalosten kakor še nikdar v svojem življenju. Oči mu niso videle krasote, ki je bila razprostrta pred njim, in niti slišal ni veselega ptičjega žvrgolenja po prostranem gozdu. Glej, tri dni ni že zažvižgal in ni zapel niti ene pesemce. Pa tudi citral ni že tri dni, ker je bil žalosten, o, tako žalosten! — A to vse zaradi uboge Mojce. Izginila je bila sirota pred tremi dnevi, da nihče ni vedel kam. Iskali so jo krog in krog, a nihče je ni našel. Niti Kekec, ki je oblezel ves gozd in je pogledal v vsak grm. Pa so govorili ljudje, da je slepa ubožica zašla in padla v drveči gorski potok. In potok jo je nesel daleč, daleč v tujo dolino... In Kekec se je prijel za glavo, pa je jokal, kot sta jokala Koroščekve oče in Koroščekva mati. Tja v gozd je pohitel. Na trato se je vrgel in je zaril obraz med travo. Pa je jokal v svoji žalosti, da bi se ga usmilil kamen. Vedno in vedno mu je bila pred očmi uboga, slepa Mojca. Slišal je njen srebrni glasek, ki poje pesem o škrjančku in pomladi, in v srcu mu je bilo toliko gorja in bolesti, da si je zatiskal oči in sence, ker ga je bolelo, o, tako jako bolelo! — Oj, Mojca, oj, sirotica mala, slepa! Zakaj se ti je dogodilo to, zakaj!

A vse žalovanje ni pomagalo prav nič. Mojce niso našli nikjer več. In nazadnje so verjeli tudi Koroščevi, da je slepa sirota padla v gorski potok in tam utonila. Tudi Kekec je skoro verjel in je bil žalosten, tako žalosten, da mu ni bilo več mar za citre in popevanje. Glavo je povešal in je mislil neprestano na ubogo Mojco, ki jo je srečala tako žalostna smrt. Tretji dan se je namenil v gore, da poišče Rožleta in mu pove strašno novico. Šel je po strmi poti in čez dve uri je sedel na trato visoko tam gori in je počival. Krog njega se je raztezal smrekov gozd in je molčal. Živa stvar se ni genila širom

okrog. Le od nekod je prihajalo votlo šumenje gorskega potoka, ki je bobnel nekje tam na desni z visoke skale.

Ko se je Kekec odpočil, se je napotil dalje. Pot se je vila vedno bolj strmo navkreber. Smrekov gozd je prenehal, in okrog so rasli samo še pokvečeni borovci in nizko, grbavo rušje. Velike, z zelenim mahom porasle skale so ležale razmetane vsepovsod. Od tu je videl Kekec naravnost na nebotične stene strmih snežnikov, ki so se vzpenjali nedaleč pred njim v modro nebo. A Kekec se danes ni čudil njihovi krasoti in visokosti. Kekec je bil žalosten in potr. Zato je naglo spel po poti, ki je zavila nad globokim prepadom na levo. Tisto votlo bobnenje je prihajalo vedno bliže, in že se je tresla zemlja pod njegovimi nogami. Kekec je poslušal in je postal vkljub svoji žalosti radoveden. — »Aha, tu mora biti oni veliki slap, ki so mi o njem že tolikokrat pravili pri Korošču,« je dejal. »Rad bi ga videl in vedel, če je res tako strašen.«

Radovednost ga je prevzela, zato je krenil s poti. Splazil se je skozi rušje in je obstal kraj napol prepererelega borovca, ki je stal nad prepadom. Z desnice se je prijel za skalo in se je nagnil naprej. Gledal je v grozni prepad, a dna ni mogel videti nikjer. In v ta prepad je padala z visoke skale razpenjena voda gorskega potoka. Bobnela je, da so se potresale krog in krog sive skale, in iz prepada so se dvigale vlažne megle... Kekec je zazebló po vsem telesu. Zato je stopil nazaj od prepada in se je plazil skozi rušje, da bi došel na pot. A zašel je preveč na desno in je obšel ves prepad. Moral je prebresti drveči potok, ki pa na srečo ni bil preglobok na onem mestu. Stopil je v smrekov gozdič, ker je mislil, da je na oni strani prava pot. Toda ko je prišel iz gozdiča, je izprevidel, da se je prevaral. Na tej strani ni bilo nikjer poti, in Kekec je videl pod sabo malo senožet, obdano krog in krog od visokih smrek. Tam na koncu senožeti je stalo nekaj črnega, podobno nizki, prepereli koči.

»No, dobro si jo zavozil,« je pokregal Kekec samega sebe. »Hm, kaj ti je bilo treba kreniti s prave poti? Na, pa glej zdaj, kako prideš k Rožletu! Saj pravim, Kekec — zija last si bil še vedno, in še danes te ni pustila tista zija last. Kekec, Kekec!«

In Kekec bi se bil skoro razjezil sam na sebe. Toda sredi bobnenja bližnjega slapa je zaslišal tedaj glas, ki je prihajal s tihe senožeti. Kekec je dvignil glavo, pa je poslušal. In zazdelo se mu je, da čuje pesem, tisto pesem, ki si jo je bil izmislil nedavno sam. Sredi šumenja razdivjane vode je razbral natanko tihe glasove, ki so prihajali s samotne senožeti. In skoro se mu je zdelo, da sedi nekje tam doli uboga Mojca in poje s svojim srebrnim glasom.

Kekec se je začudil in ustrašil obenem. Pozorno je gledal tja in je poslušal. Toda tisto tiho petje je utihnilo hipoma, in čulo se je samo šumenje vode. Kekec se je zganil in je zavpil na ves glas: »Mojca, oj Mojca!«

A nihče mu ni odgovoril. Le njegov glas je jekal stoglasno od gladkih pečin. Kekec je zmigal žalostno z glavo in je dejal sam pri sebi: »Čudno, hm, čudno... Skoro sem mislil, da je Mojca tam doli. Pa sem se prevaral... Nikogar ni tam! Samo voda šumi...«

Okrenil se je, pa je šel dalje skozi gozdič. In ni preteklo četrt ure, ko je došel do prave poti, ki se je vila tik ob gorskem potoku. Naglo je stopal po kameniti poti in se je vedno bolj bližal senožetim, kjer se je pasla čez leto vaška živina. Prehodil je zadnjo strmino in

je došel do široke planote, raztezajoče se tik do gladkih pečin s snegom pokritih gorá. Zaslišal je glasno zvončkljanje živinskih zvoncev in je spoznal takoj, da je došel na kraj svoje poti. Šel je preko senožeti, da poišče Rožleta, ki ga je kmalu našel.

Sredi senožeti je sedel Rožle na nizki skali in je strmel v tihi planinski svet. Krog njega se je pasla mirno živina in je samo dvignila glavo, ko se je Kekec približal. Deček je obstal pred pastirčkom in je zaklical: »Rožle, o, Rožle! Ali me ne vidiš?«

Rožle je dvignil glavo. Ko je zagledal pred sabo Kekca, se je nasmehnil. »Ti si prišel k nam, Kekec?« je rekel žalostno. »O, vem, zakaj si prišel. Vse smo že zvedeli, vse o siroti Mojci...«

Rožletu se je tresel glas, in debele solze so mu privrele iz oči. Kekec ga je gledal, in dasi se je tudi njemu krčilo srce od gorke žalosti, ga je vendar pričel tolažiti. — »No, ne jokaj, Rožle!« je govoril. »Moralo je biti tako... Pa saj nemara Mojca ni umrla. Nemara je zašla kam, pa je pri tujih ljudeh... Samo ne joči! Veš, tudi meni je hudo, tudi meni... A še bolj hudo je vašemu očetu in vaši materi. — Kar potolaži se, Rožle! — Tri dni sem iskal ubogo Mojco po gozdovih. Vsak kotiček sem pretaknil, pa sem jokal, samo jokal in klical Mojco. A ni je bilo nikjer in ni je bilo od nikoder... Kaj hočeš, Rožle? Moralno je biti tako, moralno...«

Rožle si je pričel brisati solze. Gledal je Kekca in je zmajeval neprestano z glavo. — »Lepo govoriš, Kekec, resnično govoriš lepo,« je dejal naposled. »Ali še veš, kako smo ob večerih lepo prepevali na vrtu? Ti, Mojca in jaz... O, nihče ni mislil, da bo čez nekaj dni Mojca mrtva, nihče! Pa Mojca je pela tako lepo! Ali se še spominjaš, Kekec?«

No, Kekec se je dobro spominjal. Zato pa mu je postalo tako hudo, da je sedel kraj Rožleta in je pričel glasno zdihovati. In zdihovala sta oba in tarnala. Dolgo sta sedela tam in nista skoro nič govorila. Samo v srcu ju je bolelo in spominjala sta se, kako je bilo lepo ob večerih na vrtu. Veselo je Kekec takrat citral, in prepevali so glasno. A najlepše je pela Mojca s svojim škrjančkovim glasom. Da, lepo je bilo takrat. A zdaj ni več Mojce. Nič več ne prepeva, in Bog ve, kje jo je srečala hudobna, žalostna smrt...

In dečkoma je postajalo vedno huje v srcu. Sama nista vedela, koliko časa že sedita na skali sredi senožeti. Živina se je bila oddaljila in je počivala v senci nizkega grmovja tam kraj senožeti. A naposled je Kekec vendarle vstal. Ozrl se je po solncu, ki se je nagibalo k belim goram. Šinil je z rokavom preko obraza, pa je rekel: »Čas je, da grem... Pot je dolga, in še pred večerom moram biti doma. Veš, Rožle, kar lepo se potolaži! Čez tri dni pa te pridem spet obiskat.«

»Spremem te malo,« je odgovoril Rožle. In šla sta preko senožeti. Dospela sta kmalu do gorskega potoka in do gozdiča. Tedaj pa se je spomnil Kekec one skrite, male senožeti, ki zeleni pod tem gozdičem, in domislil se je tudi onega čudnega glasa, ki ga je bil slišal s tiste senožeti. Zato se je ustavil, pa je vprašal Rožleta: »Ali veš, da je pod tem gozdičem lepa senožet? Videl sem jo bil prej, in skoro strah me je bilo. Slišal sem glas, ki je prepeval pesem o Pehti. Poslušal sem in gledal, pa nisem videl nikogar!«

A Rožle je zmajal z glavo in je odvrnil: »Nisem še slišal nikoli o tisti senožeti. Kekec, motiš se. Na tej strani ni nobene senožeti.«

Kekec je ugovarjal in je trdil svojo. Nazadnje sta se splazila oba skozi gozdič, da si ogledata tisto senožet. Rožle ni hotel kar nič verjeti. Zato se je jako začudil, ko sta stopila na parobje. Resnično — tam doli je ležala skrita senožet, vsa obdana od visokih, temnih smrek. Tiha je bila senožet; samo bobnenje bližnjega slapa se je razlegalo votlo in težko sredi te tišine.

»No, ali vidiš, da se nisem motil?« je rekel Kekec. »Poglej, le poglej tja doli! Ali ne vidiš tam nekaj črnega? Kaj se ti ne zdi, da stoji tam samotna kočica? Ha, Rožle?«

Pastirček je gledal tja in se je čudil. Mračna je bila senožet, niti sonce ni sijalo nanjo. Pa tudi črlikanja veselih murnov ni bilo slišati od nikoder. A razločno je videl kočico tam kraj senožeti. Črne so bile stene, črna streha in črna okenca. Pa je bilo Rožleta skoro strah, ko je videl tisto kočico. Pokrižal se je naglo in je zgrabil Kekeca za roko. »Pojdiva, pojdiva odtod!« je rekel in se je stresel. »Kekec, ali veš? Tu doli domuje nemara sama Pehta... Pojdiva, da naju ne zaloti!«

A Kekec se je posmejal in je hotel odgovoriti. Toda tedaj je zaslišal razločno droben glas, ki je pričel prepevati nekje tam doli. Kekec je poslušal in se je začudil. »Ali slišiš, Rožle?« je dejal potihoma. »To je pesem o škrjančku in pomladi... Čuj, ali ni glas podoben glasu uboge Mojce? Poslušaj, poslušaj, Rožle!«

Rožle je slišal tisti glas in se je pričel tresti po vsem životu. »Pojdiva, Kekec, pojdiva!« je šepetal ves-preplašen. »Tam doli stanuje Pehta. Zagledala je naju, pa poje zdaj, da bi naju premotila in zvalila v kočico... Pojdiva, Kekec — lepo te prosim, pojdiva!«

A Kekec ga ni slušal. Kekec je samo poslušal tisti glas, ki je pel o škrjančku in pomladi. In Kekec je bil trdno prepričan, da sedi tam doli v črni koči Mojca in poje. Slišal je Rožleta, ki mu je pravil, da je tista kočica Pehtin dom, in tedaj mu je šinila v glavo hipoma misel: Glej, izginila je Mojca pred tremi dnevi. A Mojca ni padla v gorski potok, kakor pravijo ljudje na vasi. O, Mojca je še živa — ugrabila

jo je Pehta, pa jo je zaprla v svojo kočo. Tam doli v tisti koči prepeva zdaj Mojca. Saj Kekec sliši zdaj njen glas, njen lep, škrančkov glas... Živa je Mojca, oj, resnično živa in ni padla v gorski potok!

Kekec se je domislil vsega tega in se je kar zasmeljal v svojem veselju. Tlesknil je z rokami in je poskočil trikrat, da mu je padel klobuček na tla. — »Ali slišiš, Rožle?« je dejal pastirčku, ki je silil v svojem velikem strahu nazaj v gozd. »Mojca je tam doli. Pehta jo je ugrabila — in sedaj je Mojca pri njej. — Kaj ti nisem že prej rekel, da je Mojca še živa? Ha, Rožle? — O, kar doli pohitim, po Mojco pohitim, pa jo povedem lepo domov. Resnično, Rožle...«

In Kekec je zavriskal in se je kar zaprašil po strmini navzdol. Rožle je pričel sklepati z rokami in je vpil v svojem strahu za njim: »O, ne hodi, Kekec, lepo te prosim, ne hodi! Tam doli ni Mojce — tam je samo Pehta... Kekec, o, Kekec!« — A Kekec ga ni poslušal — Kekec je drvel kakor veter po strmini! Že je došel na senožet, že je dirjal na vso sapo preko nje. Enkrat se je celo zapletel v visoko travo. Zakrilil je z rokami in je padel, kakor je bil dolg in širok. Toda naglo se je pobral in je brzel še hitreje preko senožeti.

Rožle se je prijel za glavo, in obup mu je stisnil srce. Videl je, kako dirja Kekec proti koči, dirja naravnost v svojo pogubo. Saj je bil prepričan, da ga je zvalila tja doli sama Pehta. Zapre ga v črno

kočo, in nesrečni Kekec ne bo videl nikdar več solnca in svojih krajsnih ceter. In Rožletu je bilo pri tej misli hudo, oj, tako hudo, da se je prijemal za glavo in si je pulil lase. »Kekec, o, Kekec!« je ponavljal obupno. »Ali slišiš, Kekec? O, ne hodi! ...«

A Kekec se ni ustavil. Rožle ga je zagledal v naslednjem trenutku že ob koči. Tam se je Kekec ustavil in je poizkušal, da bi odprl vrata. A vrata so bila zaklenjena. Zato je pričel Kekec butati s hrbtom ob lesene stene, da je kar jekalo. Vse to je videl Rožle, in lasje so se mu kar ježili. Hipoma je zavpil na glas, zakaj videl je, da se je Kekcu posrečilo butanje. Ulomila se je deska, in skozi široko špranjo se je splazil Kekec v črno kočo.

Rožle je videl samo še to. Zakričal je na glas in si je zakril obraz z rokami. Toda že v naslednjem trenutku se je obrnil in je zbežal v gozd. Hitel je na vso sapo skozi grmovje in se ni upal ustaviti niti za hip. Bežal je samo naprej in niti gledal ni na pot. Dospel je iz gozdiča na stezo; toda v svojem divjem strahu niti zapazil ni, da je krenil v nasprotno smer. Šele čez dolgo časa se je zavedel in spoznal, da ne gre po pravem potu. Zato se je obrnil in je bežal nazaj. Znoj mu je tekkel curkoma z obraza, in bil je že ves zasopel, ko je dospel nazaj do gozdiča. Tam pa se je ustavil in si je pričel brisati z rokavom vroči obraz.

»Kekca je zagrabila Pehta,« je zasopel tedaj. »O, resnično ga je zagrabila ... Pa če zagleda mene, pograbi še mene ... Ovbe, ovbe ...«

In spet ga je prevzel divji strah. Zadrvel je vstran proti gorskemu potoku, in pri sami misli na Pehto so mu zagomazeli mravljinici po vsem hrbtu. Krilil je z rokami in je bežal, samo bežal ... Že je bil blizu senožeti, kjer se je pasla njegova živina. Takrat pa je opešal popolnoma. Vsa sapa mu je bila pošla, in noge so se mu tresle tako, da ni mogel več prestopiti. Zato se je kar zavalil med gosto ravšje kraj pota. Naglo se je oddihoval in si je brisal vroči znoj z obraza. Solnce se je spustilo že tik do gor, in preko ozke zagorske dolinice je padla temna senca. A Rožle je še vedno ležal med ravšjem, ker še vedno ni prišel do sape. Hipoma je zaslišal za sabo nagle korake; a Rožle niti glave ni dvignil, da bi pogledal, kdo prihaja. Koraki so utihnili — a tisti trenutek so ga pograbile za vrat težke roke, da je pastirček zajavkal na glas in je skočil nagloma pokonci.

»Ovbe!« je zajavkal Rožle, in kolena so mu klecnila od divjega strahu. Zakaj pred sabo je zagledal veliko, veliko žensko, ki ga je gledala s srditimi pogledi. Ženska je bila suha in oblečena v dolgo, črno haljo. Lasje so ji bili razmršeni in so ji padali po plečih v dolgih,

črnih kitah. — Zagledal je Rožle to žensko, in srce mu je kar zastaio, zakaj dobro je vedel, da ga je zasačila Pehta in da mu bo zdaj slaba predla.

»Teta Pehta! Ojoj, teta Pehta!« je zavriskal Rožle in je zdrknil na kolena. Proseče je dvignil roke in je jokal in moledoval: »Usmilite se me, teta Pehta! Oj, ne storite mi ničesar hudega! Saj sem bil vedno priden in nikomur nisem nagajal. Zato se me pa usmilite, teta Pehta!«

A Pehta ga je zgrabila za ušesa in lase, pa ga je pričela neusmiljeno mikastiti. Rožle je zatulil na ves glas, ker ga je bolelo tako jako. Zvijal se je na vse pretege, da bi ušel. A Pehta ga je držala trdo in

ga ni izpustila niti za trenutek. — »Čakaj me, ti nepridiprav!« je vpila Pehta v svoji jezi. »Vse lase ti iztrgam iz glave in ti populim ušesa... Pa boš znal, kdaj si se priklatil v mojo kočo, da mi odvedeš Mojco... Kam si skrnil Mojco? Ha, ti nepridiprav!«

»O, saj nisem bil v vaši koči, o, nikdar nisem bil v vaši koči!« je javkal Rožle. »Tudi Mojce nisem videl nikjer, resnično vam rečem, teta Pehta...«

»Nisi bil v moji koči?« je govorila razjarjena Pehta. »Glej te ga — nepridipraval! Zdaj se je pričel celo lagati. Ali te nisem videla, kako si bežal sem gori? Da bi imel čisto vest, bi ne bil bežal na vso sapo... Kar hitro mi povej, kam si skrnil Mojco!«

»Oj, teta Pehta!« je odgovarjal Rožle in je jokal. »Saj nisem skrnil Mojce nikamor. Niti videl je nisem nikjer. Le meni verjemite, teta Pehta! Nikdar nisem vedel, da je Mojca pri vas. Oj, mislil sem, da je padla v potok in je umrla... Nisem jaz odvedel Mojce — verjemite mi, teta Pehta!«

»Pa kdo je bil v moji koči?« je nadaljevala Pehta. »Ti dobro veš, kdo se je splazil na senožet. Povej, Rožle, pa ti ne bo hudefga!«

»Kekec je bil, teta Pehta, samo Kekec je bil,« je odvrnil Rožle v svojem strahu. »Letel je doli na senožet in je udril v vašo kočo. O, videl sem ga, kako je butal ob steno... A mene je bilo strah, pa sem zbežal. Teta Pehta, jaz sem samo bežal in nisem bil na vaši senožeti. Kekec je bil — Kekec je bil...«

Pehta ga je tedaj izpustila. »Kaj, Kekec je bil?« je rekla in se je začudila. »O, če je bil Kekec, pa ga ne dohitim več. Zbežal je z Mojco v dolino, in zdaj ga ne ulovim več... Čakaj me, Kekec, ti prebiti Kekec! Če si mi ubežal danes, jutri mi ne boš več. O, ulovim te, in potem ti ne bo dobro, resnično ti ne bo dobro!...«

In Pehta je pričela godrnjati nerazumljive besede. Obrnila se je, pa ni več pogledala Rožleta. Počasi je šla po poti navzdol in je kar hipoma izginila za gostim rušjem. Rožle se je globoko oddahnil. Glasdil se je po ščemečih ušesih in si je popravljaj razmršene lase. Toda domislil se je, da se Pehta nemara kar premisli in pride nazaj, pa ga pograbi še enkrat prav pošteno. Rožle se je prestrašil te misli, da se je kar stresel. Zapršil se je po strmini in je bežal z naglimi koraki tako dolgo, dokler ni prišel na senožet. Mračilo se je že in živina je že ležala po širnih stajal. Tedaj pa se Rožle ni več bal. Za trenutek je postal kraj senožeti in je zavriskal na ves glas. Hej, še je živa sirota Mojca, še je živa! Ni padla v potok in tudi umrla ni. Pehta jo je bila ugrabila in jo je skrila v svojo kočo. Pa je prišel Kekec — ulomil je v kočo, da je rešil siroto Mojco. Zbežal je z njo v dolino — in sirota Mojca se smeje zdaj doma pri očetu in materi in pripoveduje, kako je bilo pri Pehti... Oj, Kekec, ta Kekec! Kdo bi si bil mislil, da je tako pogumen?

Rožle se je domislil vsega tega. Vesel je bil tako, da je prepeval na glas. Pozabil je, da ga je Pehta pošteno premikastila, pozabil na vs svoj strah in samo tega se je zavedal, da je Mojca še živa in da je doma na varnem. Nič več ga niso ščemela ušesa in tudi lasje ga niso več boleli. Veselo je skakal po senožeti in je prepeval, samo prepeval, da je odmeval njegov glas po molčečih skalah, ki jih je pričel zakrivati večerni mrak. — V tihi koči je premišljal na trdem postgradu še pozno v noč o siroti Mojci in o Kekcu, ki je tako hudo butal ob steno črne kočice na Pehtini senožeti. Pa se je Rožle zasmel, na glas se je zasmel v veliki radosti.

Še preden je zaspal, se je posmejal še enkrat in je rekel: »Oj, Kekec, ta Kekec! Pa kdo bi si bil mislil — hej, kdo bi si bil mislil!«

Naša Boža.

*Naša Božica je mala
dan's zjutraj rano vstala,
šla je v vrtec trgat rož
in zložila jih je v koš.*

*Z njimi pojde v mesto tuje
tamkaj tetica stanuje.
Njej jih dala bo za god,
ji želela vseh dobrot!*

Desanka.

